

بهای اشتراك

فصل اول : (مذاكرات مجلسین) سالانه ۳۰۰ ریال

فصل دوم : (آگهی ها) ۶۰۰

شماره كامل ۸۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

فصل اول کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۲۱۷۹

شنبه ۱۸ مرداد ماه ۱۳۳۱

سال هشتم

شماره مسلسل ۲۲

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۲

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه ۹ مرداد ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات قبل از دستور : آقایان دکتر فاخر - قنات آبادی - مدرس - دکتر بقائی - ناصر ذوالفقاری
- ۳- تقدیم لایحه اختیارات آقای نخست وزیر و دو فقره لایحه مالی بوسیله آقای کاظمی نایب نخست وزیر
- ۴- طرح و تصویب دو فوریت لایحه اختیارات آقای دکتر مصدق نخست وزیر
- ۵- تقدیم لایحه یکماه تمدید حکومت نظامی طهران بوسیله آقای نایب نخست وزیر
- ۶- طرح و تصویب گزارش بودجه راجع بیک دوازدهم بودجه کل کشور بابت تیرماه ۱۳۳۱
- ۷- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت ده و پنجاه دقیقه صبح بریاست آقای محمد ذوالفقاری (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس
نایب رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقای دکتر کریم سنجابی غائبین بی اجازه - آقایان : آیت الله کاشانی - دکتر فاطمی - راشد - فرزانه نولیت - دکتر طاهری

نایب رئیس - نسبت بصورت جلسه پیش اعتراضی هست ؟ آقای ناظرزاده ناظرزاده - در جلسه گذشته راجع بعهده احضار و تعداد آراء جزئی اختلافی بیش آمد و چون بنده آقایان نمایندگان را اسم میبردم و برای دادن رأی تشریف میآوردند درست مراقب بودم تمام آقایانی که در جلسه حضور داشتند رأی دادند و همه آراء هم موافق بود بنابراین جای تردید

نیست که رأی به برنامه دولت باتفاق آراء داده شده و تصویب شد (صحیح است) و در آن روز هم بیش از ۶۸ نفر در جلسه نبوده اند و اگر تا بلو ۶۹ نفر را نشان داده قطعاً اشتباه بوده است . موضوع دیگری که خواستم تذکر بدهم راجع به تلگرافها و طومارهایی است که از همه نقاط کشور بوسیله اغلب آقایان نمایندگان مبنی بر پشتیبانی از دولت جناب آقای دکتر مصدق میرسد ملت ایران سند پشتیبانی از دولت فعلی را با خون خود امضاء کرده و جای انکار برای هیچکس باقی نمانده که ملت ایران پشتیبان سرسخت و فداکار دولت آقای دکتر مصدق است بنابراین بعقیده بنده امروز بهترین راه پشتیبانی از دولت کوشش در حفظ نظم و آرامش است (صحیح است) و اگر هر کس در هر مقام که هست وظایف قانونی خود را از روی وجدان و علاقه انجام دهد مؤثرترین پشتیبانها را نسبت بدولت ابراز داشته مخصوصاً با توجه بسنگینی باروزیادی و دشواری کارها باید بدولت مجال و مهلت داد که بتواند بر مشکلات فایق شود بنده امیدوارم این تذکر مورد توجه ملت رشید و بیدار ایران قرار بگیرد (صحیح است)

نایب رئیس - اینها مربوط بصورت جلسه نبود ، آقای معتمد دماوندی معتمد دماوندی - اشتباهاتی در چاپ عرایض بنده رخ داده در صورت مجلس که آنها را اصلاح می کنم و تقدیم میدارم و در ضمن از موقع استفاده می کنم تلگرافاتی را که از بندر پهلوی از قاطبه مردم و از طبقات مختلف و مخصوصاً يك تلگراف بنمانندگی از پنجهزار نفر صیاد از طرف اتحادیه صیادان مبنی بر پشتیبانی از دولت جناب آقای دکتر مصدق رسیده است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم

نایب رئیس - آقای مهندس

حسیبی

مهندس حسیبی - آقای زیرک زاده قبل از من اجازه خواسته اند بنده بعد از ایشان بودم

نایب رئیس - آقای زیرک زاده زیرک زاده - در عرایض بنده اشتباهاتی هست اگر اجازه بفرمائید اصلاح می کنم و میدهم بتندنویسی يك طوماری هم از اهالی اصفهان رسیده است شامل پشتیبانی از دولت جناب آقای دکتر مصدق و شکایت از کسانی که باعث وقایع اصفهان شده اند که تقدیم میکنم

نایب رئیس - آقای مهندس حسیبی فرمایشی دارید ؟

مهندس حسیبی - بله عرضی دارم بنده فقط میخواستم دو طوماری را که رسیده یکی از اهواز است راجع بکشتاریکه بعد از ساعت هشت و نیم روز دوشنبه در اهواز اتفاق افتاده در خولی آباد عده ای از نعش هارا مردم از زیر خاک بعد از چند روز پیدا کردند اشخاص ناشناس آنجا خیلی هستند که فدای این جنایت شده اند سرهنک گیلانپور و کبابی هم مسئول شناخته شده اند از طرف مردم ششصد امضاء در این طومار است که تقاضای تعقیب دارند بعد از اینکه حکومت قوام ساقط شده و مردم اظهار شادمانی میکردند آنها را زیر تانک گرفته و بعد هم که خود مردم رفته اند که نعشها را بردارند مردم را بمسلسل بسته اند عده زیادی کشته شده اند وعده زیادی هم معلوم نیست که در کجا هستند و بعضی نعشها را هم در بعضی قسمت ها پیدا کرده اند آنها تقاضا داشتند که نعشها را بهشان بدهند يك طوماری هم از کار خانه گونی باقی شاهی رسیده ده هزار ریال هم بحساب ۵۵۰۰۰ برای آرامگاه شهدا فرستاده اند

عین مذاکرات مشروح بیست و دومین جلسه از هفدهمین دوره قانونگذاری

مثبت و توقع رعایت مصالح عمومی بوده و از عاجز کشی و قوی نوازی و ترسبه متنفذین سخت بیزار و عصبانی هستند و میخواهند ملاک تفوق و برتری و بایه تشویق و ترفیع در ادارات دولتی بر اساس فضیلت و دانش و تقوی استوار گردد.

تشتت و توسل و ترسبه و تبعیض و ترجیحات بلا مرجع از کشور برافتد.

اگر خدای نکرده در جریان کار اعمال مسئولین امر برخلاف انتظارات ملت ایران باشد مسلماً مورد بازخواست قرار خواهد گرفت و بنده و رفقایم به پیوجوه از حقوق موکلین خود و حقوق مردم محروم و زجر دیده ایران صرف نظر نخواهیم کرد.

نسبت باجاری بعضی از مواد برنامه دولت تذکرانی دارم که ناگزیرم و لو نتوانم اختصار بمرض برسانم، فقره دوم برنامه (اصلاح امور مالی تبدیل بودجه است بوسیله نقلی در مخارج و برقراری مالیات های مستقیم و در صورت لزوم مالیات های غیر مستقیم) همه میدانیم که شانهای ناتوان طبقه سوم خرده پای ملکیت بمنتهی درجه امکان زیر بار تعملات کمر شکن و هوارش گوناگون و مالیات های گزاف و طاقت فرسا اعم از مستقیم و غیر مستقیم فرسوده گشته است اگر دولت نمی تواند باری از دوش این طبقه بردارد نباید بار دیگری بردوش طبقه ندامت بگذارد؛ دولت باید اصلاح امور مالی تبدیل بودجه را در درجه اول از راه خلاف مخارج غیر ضروری و زاید و تقنینی و صرفه جویی که بنا حق بمتنفذین کسان و توصیه شدگان آنان بعنوان مختلف داده می شود و نقلی مخارج ادارات و سازمانهای دولتی بعد اقل ممکن و جلوگیری از اسراف و تبذیر و حاتم بخشی ها و دست بردارهای بظن ظهور مردم داری و تأمین آتیه و ترسبه دوستان و زمینه سازی برای آینده با کمال بی رحمی و بی شرمی به بیت المال ملت می شود جبران نماید در درجه دوم بوصول مطالبات معوقه و اخذ مالیات های لازم از طبقه ثروتمند و متمول ملکیت که غالباً از کلبه حقوق و مزایا استفاده می کند، ولی خود را مکلف بوظیفه ای نمی داند مطابق قوانین و مقررات هست گمارد.

در مرحله سوم به برقراری مالیات های جدید مستقیم و در صورت ضرورت مالیات های غیر مستقیم بپردازد بانوجه بر عایت اصول حق و عدالت و مراعات حال طبقه فقیر و خرده پا و تصریح اینکه اضافه مالیات های وصولی در اثر قانون جدید مالیات های بعدی نخواهد شد بلکه پس از حصول گشایش در وضع مالی دولت دوباره بیاخذ اولیه تقبلی خواهد گردید و بانوجه باید نکته که مأمورین مالیاتی بیگانه اجرای این تصمیم طبقه عاجز و ناتوان را مورد حمله و تعرض قرار ندهند و موجبات ناراضی مردم را فراهم سازند

در قسمت فرهنگ نیز مطالب گفتمی زیاد دارم که باید بوقوع خود گفته شود فعلا می خواهم عرض کنم که وزیر فرهنگ مسئولیت بزرگی در برابر خدا و مردم دارد از روش علم و معرفت امروز از پزیرفته و سطح فرهنگ بی نهایت پائین آمده و اخلاق عمومی فاسد شده است محصل معلم غالباً برای دانستن و علم شدن تحصیل نمی کند بلکه هدف او بطور کلی بدست آوردن دانش نامه یا حر بهای است که خود را در ردیف جیره خواران دولت وارد سازد و بار سنگین طبقه محروم و مالیات بد را از دهاتی و خار کن و پیشه و سرنگین تر نماید.

سافرنندان پیشه وران و بازرگانان و مالکین حرفه کسب و تجارت و کشاورزی را که تعقیب آن برای مملکت مفیدتر است ترک می کنند تا هم از بیت المال استفاده نمایند و هم ببدست آوردن نفوذ بیشتری خودشان و کسان و بستگان خودشان را از پرداخت مالیات و انجام تعهدات تا سر حد امکان معاف سازند تعمیم این نوع فرهنگ بنظر بنده تعمیم بدبختی است، پشت میزنشستن و کاری انجام ندادن بقدری در این مملکت رواج پیدا کرده است که حتی فارغ التحصیل های کشاورزی، مدارس صنعتی هم عوض اشتغال بکار های نواحی و صنعتی و آشناساختن دیگران باصول جدید علمی پشت میزی پیدا می کنند و رئیس کارگرنی یا مدیر دفتر فلان اداره میشوند.

باید برنامه فرهنگ هر چه زودتر و بنحو بهتری اصلاح شود و از این وضع استعماری بیرون آید، برای هر نقطه از نقاط کشور بنا بمقتضیات و احتیاجات آن برنامه تنظیم گردد، در نواحی که استعداد کشاورزی دارد درس کشاورزی و دام پروری و در شهرهای صنعتی درس حرفه و صنعت داده شود و در حال باید محصلین را حد اقل بزبان فارسی و صرف عربی و حفظ الصحه و کلیات طب و تاریخ و جغرافیای ایران آشنا ساخت و رویه ای اتخاذ نمود که فارغ التحصیل های مدارس برای انبانی نوع خود یار شاطر باشند نه بار خاطر والایان این راهی که ما در پیش گرفته ایم جز افلاس و ورشکستگی مادی و معنوی چیزی نخواهد بود.

در خانته بیانات باب جناب آقای دکتر فخر راجع بجنف بست وزارت دادگستری از هیئت دولت ایران و طرح پیشنهادی ایشان در باره تسهیم قسمتی از بودجه وزارت بهداری بین شهرستانهای کشور نسبت جمعیت هر شهرستان مورد تأیید اینجناب نیز بوده و امیدوارم مجلس و دولت همواره از همکاری صمیمانه یکدیگر بهره مند و در راه ترمیم خرابیهای گذشته مملکت که وارث آن هستند انشاء الله موفق و مؤید باشند و نیز بر خود فرض می دانم و از تداوم و حسن سیاست

افراد حزب زحمتکش هم ایجاد کننده این روح عصیان و وطنیان هستند حزب زحمتکش خود مولود و تجسم ملی این حالت طفیان و عصیان است ما تنظیم کننده این جریان و نهضت بزرگ زحمتکش هستیم ما سعی و کوشش میکنیم که این نیروی غیر منظم شکل اجتماعی بخود بگیرد و در یک مجرای منطقی که برای هدفهای ملی مفید باشد سیر کند ما سعی و کوشش میکنیم که مسیر حوادث و وقایع تاریخی را در راهی که از قاجاره بزرگ تاریخی و ملی سی ام تیر ماه نگذاریم که دشمنان ملت ایران از این جریان ها سوء استفاده کنند دهقانان که بزرگترین و فقیرترین طبقات زحمتکش ملت ایران را تشکیل می دهند با همان وسائل و ابزار قرون وسطائی کار میکنند ولی در عوض با واحد مقیاس قرن بیستم مورد بهره برداری قرار می گیرند.

اگر دهقان چند قرن پیش ایران با وسائل ابتدائی خود فقط شکم و سفره خواناتن ساکن در را می بایست سیرورنگین کند در این دوره باید زندگی لواس شهری و عایشهای خانزادگان مقیم کباب رده های اروپا و امریکارا تأمین کند.

باید هوی و هوس ژاندارها و بعضی از مأمورین بی حیثیت دولت را برآورده کنند و عایشهای خانزادگان مقیم کباب رده های اروپا و امریکارا تأمین کند.

آقایان نمایندگان محترم، بخلاف آنچه شاعر ادعا کرده است که (هر کسی آن درود عاقبت کار که گشت) میلیونها دهن زحمتکش ایرانی جان می کنند و با عرق جبین میکاردند ولی در موقع درو چیزی برای خود نمی دروند امامممودی از مردم بی انصاف و ژاندارم و بیله و ور و مأمور مالی و غیره حاصل زحمت سالیانه آنانرا بدون اینکه کاشته باشند درو میکنند.

در دنیای متمدن در قرون هجدهم و نوزدهم اصلاحات ارضی و کشاورزی وجود نداشت و روابط کشاورزی مطابق اصول نوین زحمتکش ملت ایران بوسیله صدها هزار ها افراد فعال که شب و روز در خانه و مزرعه در قهوه خانه و باشگاههای حزبی در مینتنگ ها و سخنرانیها با دهقانان تماس دارند و از دردمان و محرومیتهای آنان با خبرند اطلاع حاصل کرده ام و این اطلاع خود را پیش از وقوع حادثه های شبیه ۳۰ تیرماه و یا بدتر از آن با استحضار مسئولین امر و کلیه آتفهائی که برای ایران موجودیتی را قائل هستند میسرانم که ما بین دهقانان ایران یک حالت عصیان و طفیانی دارد بروزمیکند که اعلامیه جلوی آنرا سد نمایند و اگر این نیرو بدون نظم و ترتیب اجتماعی بکار رود شاید برای کشور خطرات بیشماری بار آورد.

آقایان محترم - ایجاد کنندگان این حالت طفیان و عصیان، ماجراجویان نیستند آتظوری که در بعضی گزارشها هم می نویسند

برای شنیدن و مغزی برای فکر کردن دارند چشمها و گوشهای خود را باز کنند و اگر از جهان بی خبرند از درس سی ام تیر ماه عبرت بگیرند.

گرچه در طی تاریخ اینگونه ندها و اتمام حجتها کمتر گوش شنوائی پیدا کرده است معذالك بمناسبت موقعیت خطیر کنونی و بناسبت وضع جغرافیائی ایران هر صاحب فکری تشیخص میدهد که ضرورتهای اجتماعی ایران باید حتی الامکان با وسائل صلحجویانه تهیدید نمیکند - خطر حزب توده مارا تهدید نمی کند.

من اینجا با کمال صراحت اعلام میکنم بزرگترین خطر از خارج سرحدات ما را تهدید نمیکند - خطر حزب توده مارا تهدید نمی کند.

بزرگترین خطری که ما را تهدید می کند فقر و بدبختی و محرومیت است که بهترین و مساعدترین زمینه را برای تقویت و سوء استفاده حزب توده و پشتیبانان خارجی آن اعم از شمالی و جنوبی فراهم میکند (صحیح است) (اقبال) - بانک کشاورزی هنوز در دست خودمان از بین برود تا استقلال آزادی ایران تأمین گردد.

باید این فقر و بدبختی را با ساده ترین و وسایل از قبیل مؤسسات خیریه و یا توسل بحسن نیت و سخاوت این و یا آن ثروتمند عملی می دانند - اینها همیشه در حاشیه مسئله سیر می کنند.

بنظر ما تنها راه غلبه باین فقر و بدبختی اینست که باصول کشاورزی قرون وسطائی پشت پا بزنیم و روشهای انتخاب کنیم که متناسب با روح عصر و مقتضیات اجتماعی و فنی دوره حاضر باشد کوتاه نظری نیستند که فعلا حزب زحمتکش ملت ایران را منشاء خطر دانسته و می گویند که فعالیت حزب ما محرک کارگران و دهقانان است - این اشتناح سعی می کنند بوسیله حکومت نظامی و ژاندارمری از فعالیت یا آن چیزی که بقول خودشان تجربیات حزب زحمتکش نام دارد جلوگیری کنند.

این اشتباه بزرگی است که عمداً یا سهواً تمام صاحبان نفوذ می کنند حزب زحمتکش ملت ایران ایجاد کننده این نیروی عظیم انقلابی در طبقات زحمتکش ایران، نیرویی که جریان سی ام تیر یکی از مظاهر آنست نشیاند حزب ما فقط و فقط ترجمان ایرانی آن نیروی موجود است ما موجود آن نیروی بزرگ انقلابی نیستیم بلکه ما تنظیم کننده آن نیروی عظیم در یک راه منطقی و برای گرفتن يك نتیجه صحیح اجتماعی می باشیم در این موقعیت باز یک تاریخی که سر نوشت تمام جهان بهم بستگی پیدا کرده و استقلال کشورها در معرض مناقشات مختلف است تا ما مصمم باشیم که ضرورتهای اجتماعی و تحولات غیر قابل اجتناب جدی را حتی الامکان با وسائل عاقلانه و مدبرانه و صلحجویانه ای

برای شنیدن و مغزی برای فکر کردن دارند چشمها و گوشهای خود را باز کنند و اگر از جهان بی خبرند از درس سی ام تیر ماه عبرت بگیرند.

گرچه در طی تاریخ اینگونه ندها و اتمام حجتها کمتر گوش شنوائی پیدا کرده است معذالك بمناسبت موقعیت خطیر کنونی و بناسبت وضع جغرافیائی ایران هر صاحب فکری تشیخص میدهد که ضرورتهای اجتماعی ایران باید حتی الامکان با وسائل صلحجویانه تهیدید نمیکند - خطر حزب توده مارا تهدید نمی کند.

من اینجا با کمال صراحت اعلام میکنم بزرگترین خطر از خارج سرحدات ما را تهدید نمیکند - خطر حزب توده مارا تهدید نمی کند.

بزرگترین خطری که ما را تهدید می کند فقر و بدبختی و محرومیت است که بهترین و مساعدترین زمینه را برای تقویت و سوء استفاده حزب توده و پشتیبانان خارجی آن اعم از شمالی و جنوبی فراهم میکند (صحیح است) (اقبال) - بانک کشاورزی هنوز در دست خودمان از بین برود تا استقلال آزادی ایران تأمین گردد.

باید این فقر و بدبختی را با ساده ترین و وسایل از قبیل مؤسسات خیریه و یا توسل بحسن نیت و سخاوت این و یا آن ثروتمند عملی می دانند - اینها همیشه در حاشیه مسئله سیر می کنند.

بنظر ما تنها راه غلبه باین فقر و بدبختی اینست که باصول کشاورزی قرون وسطائی پشت پا بزنیم و روشهای انتخاب کنیم که متناسب با روح عصر و مقتضیات اجتماعی و فنی دوره حاضر باشد کوتاه نظری نیستند که فعلا حزب زحمتکش ملت ایران را منشاء خطر دانسته و می گویند که فعالیت حزب ما محرک کارگران و دهقانان است - این اشتناح سعی می کنند بوسیله حکومت نظامی و ژاندارمری از فعالیت یا آن چیزی که بقول خودشان تجربیات حزب زحمتکش نام دارد جلوگیری کنند.

این اشتباه بزرگی است که عمداً یا سهواً تمام صاحبان نفوذ می کنند حزب زحمتکش ملت ایران ایجاد کننده این نیروی عظیم انقلابی در طبقات زحمتکش ایران، نیرویی که جریان سی ام تیر یکی از مظاهر آنست نشیاند حزب ما فقط و فقط ترجمان ایرانی آن نیروی موجود است ما موجود آن نیروی بزرگ انقلابی نیستیم بلکه ما تنظیم کننده آن نیروی عظیم در یک راه منطقی و برای گرفتن يك نتیجه صحیح اجتماعی می باشیم در این موقعیت باز یک تاریخی که سر نوشت تمام جهان بهم بستگی پیدا کرده و استقلال کشورها در معرض مناقشات مختلف است تا ما مصمم باشیم که ضرورتهای اجتماعی و تحولات غیر قابل اجتناب جدی را حتی الامکان با وسائل عاقلانه و مدبرانه و صلحجویانه ای

بهر مرحله وقوع و عمل برسانیم - در مسئله فرم ارضی یعنی اصلاح وضع زندگی طبقه زحمتکش دهقانان ما نظریاتی داریم که در جراید و امرنامه حزب مشتمکس ساخته ایم و در اینجا نیز بوقوع خود آنها را طرح خواهیم کرد (مهندس زیر گزاره - سیورسات از همین حالا قطع شود).

ولی برای امروز فردا، برای موقعی که حاصل برداشته میشود انتظار ما اینست که دولت و بنگاه از مسئولین امور و مالکین یعنی مالکینی که خود را در مقابل وطن خود در پیشگاه بشریت مسئول حس می کنند - موافقت کنند که این پانزده درصد حداقل آنچه که حق مسلم دهقانان است از حاصل امسال به آنها مسترد گردد. (گنجی - همه مالکین میدهند) (ذوالفقاری - طرح آن را تهیه فرمائید همه میدهند).

این پانزده درصد همان چیز است که مرتجع ترین فئودالها و وسیع ترین دیکتاتورها و و خاها روزی آنرا از روی نوم و ضرورت پذیرفت و طبق تصویب نامه که هنوز هم لغو نشده است برای یکبار اجرا کرد.

امروز هم باید همه مالکین آن را بپذیرند و بدانند که عدم قبول آنها شاید فقط چند صباحی آنرا بتأخیر بیندازد ولی مطمئناً مانع احقاق حق دهقانان نخواهد گردید بزرگترین و فقیرترین طبقه ملت ایران از جناب آقای دکتر مصدق و دولت ایشان انتظار دارد که بقدرت درباره این مسئله تصمیم بگیرند و دهقانان کشور را که از محکمترین پایه های این نهضت ملی بوده اند به آینده خود و احقاق حقوق اجتماعی خود امیدوار سازند موضوع دیگری که لازم بود اینجا عرض آقایان برسانم گرچه جناب آقای مهندس حسینی اشاره ای بآن کردند، راجع به واقعه دناغراش اهواز بود، ولی بقیه دارم هنوز آقایان محترم کلاماً اطلاع از این جریان ندارند این جریان بعد از سقوط حکومت قوام اتفاق افتاده (کریمی - مثل کرمانشاه) موقعی که مردم می خواستند جشن بگیرند و شادی بکنند طبق اطلاعات و مدارکی که ما در دست داریم يك عده اشخاصی بوده اند که بعضی از مأمورین انتظامی باینها خورده حسابهایی داشته اند و دستور داده بودند که اینها را هرجا که دیدند بکشند، اینها مطلع شده و فرار کرده بودند و مخفی شده بودند چون حکومت قوام سقوط کرد اینها آمدند توی شهر برای اینکه جشن بگیرند آنها هم از موقعیت استفاده کرده و با جمع ترین وضع و باز دل ترین طریق يك کشتار عجیب کردند تا آن توی جمعیت دواندند در يك نقطه ای که تا آن توی مردم درآند، بودند يك افسری که حالا معلوم نیست یا از شدت تأثر از این عمل خواسته بود از تانک بیاید بیرون یا اینکه تانک يك حرکت ناگهانی کرده

بود از بالای تانک بیافتد پائین می رود زیر تانک خلاصه عصاره او که از طرف دیگر بیرون می آید می خورد توی شکم يك کارگر که الان مجروح است و در تهران میباشد در هر صورت با آن شدت و فشار ده ها نفر زیر تانک تلف میشوند بعد اجساد کشته شدگان را جمع میکنند می برند برای این که آنجا مرد زباید بود حتی بکسانی که آمد بودند اجساد کشته شده گان را بردارند دولت و بنگاه از مسئولین امور و مالکین یعنی مالکینی که خود را در مقابل وطن خود در پیشگاه بشریت مسئول حس می کنند - موافقت کنند که این پانزده درصد حداقل آنچه که حق مسلم دهقانان است از حاصل امسال به آنها مسترد گردد. (گنجی - همه مالکین میدهند) (ذوالفقاری - طرح آن را تهیه فرمائید همه میدهند).

این پانزده درصد همان چیز است که مرتجع ترین فئودالها و وسیع ترین دیکتاتورها و و خاها روزی آنرا از روی نوم و ضرورت پذیرفت و طبق تصویب نامه که هنوز هم لغو نشده است برای یکبار اجرا کرد.

امروز هم باید همه مالکین آن را بپذیرند و بدانند که عدم قبول آنها شاید فقط چند صباحی آنرا بتأخیر بیندازد ولی مطمئناً مانع احقاق حق دهقانان نخواهد گردید بزرگترین و فقیرترین طبقه ملت ایران از جناب آقای دکتر مصدق و دولت ایشان انتظار دارد که بقدرت درباره این مسئله تصمیم بگیرند و دهقانان کشور را که از محکمترین پایه های این نهضت ملی بوده اند به آینده خود و احقاق حقوق اجتماعی خود امیدوار سازند موضوع دیگری که لازم بود اینجا عرض آقایان برسانم گرچه جناب آقای مهندس حسینی اشاره ای بآن کردند، راجع به واقعه دناغراش اهواز بود، ولی بقیه دارم هنوز آقایان محترم کلاماً اطلاع از این جریان ندارند این جریان بعد از سقوط حکومت قوام اتفاق افتاده (کریمی - مثل کرمانشاه) موقعی که مردم می خواستند جشن بگیرند و شادی بکنند طبق اطلاعات و مدارکی که ما در دست داریم يك عده اشخاصی بوده اند که بعضی از مأمورین انتظامی باینها خورده حسابهایی داشته اند و دستور داده بودند که اینها را هرجا که دیدند بکشند، اینها مطلع شده و فرار کرده بودند و مخفی شده بودند چون حکومت قوام سقوط کرد اینها آمدند توی شهر برای اینکه جشن بگیرند آنها هم از موقعیت استفاده کرده و با جمع ترین وضع و باز دل ترین طریق يك کشتار عجیب کردند تا آن توی جمعیت دواندند در يك نقطه ای که تا آن توی مردم درآند، بودند يك افسری که حالا معلوم نیست یا از شدت تأثر از این عمل خواسته بود از تانک بیاید بیرون یا اینکه تانک يك حرکت ناگهانی کرده

بود از بالای تانک بیافتد پائین می رود زیر تانک خلاصه عصاره او که از طرف دیگر بیرون می آید می خورد توی شکم يك کارگر که الان مجروح است و در تهران میباشد در هر صورت با آن شدت و فشار ده ها نفر زیر تانک تلف میشوند بعد اجساد کشته شدگان را جمع میکنند می برند برای این که آنجا مرد زباید بود حتی بکسانی که آمد بودند اجساد کشته شده گان را بردارند دولت و بنگاه از مسئولین امور و مالکین یعنی مالکینی که خود را در مقابل وطن خود در پیشگاه بشریت مسئول حس می کنند - موافقت کنند که این پانزده درصد حداقل آنچه که حق مسلم دهقانان است از حاصل امسال به آنها مسترد گردد. (گنجی - همه مالکین میدهند) (ذوالفقاری - طرح آن را تهیه فرمائید همه میدهند).

این پانزده درصد همان چیز است که مرتجع ترین فئودالها و وسیع ترین دیکتاتورها و و خاها روزی آنرا از روی نوم و ضرورت پذیرفت و طبق تصویب نامه که هنوز هم لغو نشده است برای یکبار اجرا کرد.

امروز هم باید همه مالکین آن را بپذیرند و بدانند که عدم قبول آنها شاید فقط چند صباحی آنرا بتأخیر بیندازد ولی مطمئناً مانع احقاق حق دهقانان نخواهد گردید بزرگترین و فقیرترین طبقه ملت ایران از جناب آقای دکتر مصدق و دولت ایشان انتظار دارد که بقدرت درباره این مسئله تصمیم بگیرند و دهقانان کشور را که از محکمترین پایه های این نهضت ملی بوده اند به آینده خود و احقاق حقوق اجتماعی خود امیدوار سازند موضوع دیگری که لازم بود اینجا عرض آقایان برسانم گرچه جناب آقای مهندس حسینی اشاره ای بآن کردند، راجع به واقعه دناغراش اهواز بود، ولی بقیه دارم هنوز آقایان محترم کلاماً اطلاع از این جریان ندارند این جریان بعد از سقوط حکومت قوام اتفاق افتاده (کریمی - مثل کرمانشاه) موقعی که مردم می خواستند جشن بگیرند و شادی بکنند طبق اطلاعات و مدارکی که ما در دست داریم يك عده اشخاصی بوده اند که بعضی از مأمورین انتظامی باینها خورده حسابهایی داشته اند و دستور داده بودند که اینها را هرجا که دیدند بکشند، اینها مطلع شده و فرار کرده بودند و مخفی شده بودند چون حکومت قوام سقوط کرد اینها آمدند توی شهر برای اینکه جشن بگیرند آنها هم از موقعیت استفاده کرده و با جمع ترین وضع و باز دل ترین طریق يك کشتار عجیب کردند تا آن توی جمعیت دواندند در يك نقطه ای که تا آن توی مردم درآند، بودند يك افسری که حالا معلوم نیست یا از شدت تأثر از این عمل خواسته بود از تانک بیاید بیرون یا اینکه تانک يك حرکت ناگهانی کرده

وزیر کشور - مأمور شدند برونند
دکتر بقائی - رفتند باخیر؟
وزیر کشور - امروز حرکت می کنند.

دکتر بقائی - ولی دیر است الان در فلولی آباد طبق همان طوماری که آقای مهندس حسینی داده اند در يك چاله ای شخصیت تا نقش برده اند قایم کرده اند همان کاری را که در تهران هم کرده اند و حالا میگویند تا ۱۹ تا بوده مسلماً دروغ است يك موضوعی را اینجا باید بنده تذکر بدهم بنگاه افسران هستند که واقعا اینها جنایتکار هستند و باید تعقیب شوند (صحیح است) ولی اکثریت افسران مردمان شرافتمنشی هستند (صحیح است) همین جریان تهران و اهواز را وقتی مقایسه کردیم می بینیم در اهواز که از تهران خیلی کوچیکتر است اینقدر کشته شده اند، اگر افسرانی که در تهران مأمورند همه شان مثل آن افسران اهواز بودند در تهران کشته از چهار پنج هزار نفر تجاوز می کرد اینک تعدادش کم است برای اینست که اکثریت افسران ارتش ما برادران ما هستند و وطنپرست

هستند و بعلت خودشان علاقه دارند ولی یک عده افسر هستند که از هر جانی جانی تر هستند (صحیح است) اگر دستگاه انتظامی بخواند ماست مالی بکند و نخواهد بگذارد آن جنایتکارها مجازات شوند آنوقت تک و عارو کندی که روی آن افسران جانی است بنام ارتش ماسرات می کند (صحیح است) من تعجب میکنم که جعلور هنوز مأمورین انتظامی اهواز تا حالا عوض نشده اند این خیلی تعجب آور است کسانی که مردم را کشته اند بزیر تانک گرفته اند سر کارشان باشند و هنوز هم ما منتظریم و میگویند که هبات امروز حرکت می کند آقا نگذارید آ تا جریمه بشود (شمس قنات آبادی - سرهنگ علوی که با کامیون کشته ما را بردند صخر دفن کردند اینجا دارد با احترام رندگی میکند) حاج سید جواد - سگهارا باز کرده اند و سگهارا بسته اند (این یک جریان است که هر چه زودتر باید رسیدگی شود آقا کمک نکنید بعد آ تا جریمه بکنید چنانچه است که در اینجا باید خواست (اشاره به معاون وزارت دفاع ملی) بنده بعد از این جریان یک سؤالی از شخص شما مطرح خواهم کرد راجع به موضوع یکی راجع به این ایرانی که از همدان و کرمانشاه آمده بودند تهران گن پوشیده بودند برای حفظ این نهضت ملی شما به حق دستور داده بودید اینها را معاصره کنند در آ سیاب سنگی و آنها را بر گردانند ؟

شمس قنات آبادی - اگر یک قدری هم میگذاشت دستور میدادند آنها را بسلسل به بندند .

مهندس حمید پور - عده ای از آنها هم زخمی شدند .

دکتر بقائی - یکی هم راجع بدستور داده اند که باشد عمل بکنند این دستوری است که بعد از استماع آقای دکتر مصدق و موقعی که آقای قوام انتخاب شده بودند جناب عالی (اشاره به معاون وزارت دفاع ملی) صادر کرده بودید که از تعصن و تلگراف جلوگیری بکنند البته این سؤال را پس از طرح کارهای جاری بنده خواهم داد و جوابش را خواهم خواست

نایب رئیس - آقای مکی

مکی - چند فقره تلگراف از تهران - اراک - آبادان - همدان - مینودشت - بزازجان - هفتکل - شادکان - اشترک - کنگاور - انزلی - مشهد - رشت - ماسوله - بلوچستان - کازرون - یزد - اهواز - خرمشهر - آباد - اردبیل - فومن - لاهیجان - رودبار - کاشمر - انگرود - تبریز - رضائیه - زنجان - شیرگاه - اصفهان - ساری - بروجرد - بوسله - بندر سید و بمجلس مغایره کرده اند از رای که آقایان نسبت بدکتر مصدق داده اند ابراز خوشحالی کرده اند و همچنین ابراز تأسف کرده اند از واقعه سی ام

تیرماه و همچنین قدراتی کرده اند از نمایندگان طرفدار ادامه نهضت ملی یک کانندی هم همین الان بایست هوای از اهواز رسیده که عین واقعه و مستولین امر را ذکر کرده است و گفته است که در خادنه سی ام تیرماه در اهواز فرمانده لشکر و فرماندار نظامی و فرمانده ستاد لشکر و رئیس شهر بانی مسئول این فجايع بوده اند و تقاضا میکنند که رسیدگی بشود استدعا میکنم چون بوسله بنده برای آقای نخست وزیر داده شده از طرف مقام ریاست برای جناب آقای نخست وزیر فرستاده شود

دکتر بقائی - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - برای بعد بفرمائید. آقای ناصر ذوالفقاری - همانطوری که جناب آقای دکتر بقائی فرمودند کارها همه با حرف میکنند متأسفانه خودشان هم اینجا حرف زدند (دکتر بقائی - عمل هم پیشش هست) خوبست الان یک طرحی تهیه کنند بنده برآردم قول شرف میدهم اولین کسانی باشیم که آن طرح را امضاء کنیم (دکتر بقائی - باز در صدر باید عمل مطرح نمیخواهد) آنرا هم خوشبختانه فامیل ذوالفقاری عملاً میدهند میخواهد بفرستید تحقیق کنید (نمایندگان احسنت)

آقایان نمایندگان محترم؛ بنده معتقدم که تنها (حرف) هرگز نمی تواند آلام عمیق جامعه ایرانی را درمان کند بهین سبب همیشه سعی کرده ام کمتر سخن بگویم و بیشتر مشوق کسانی باشم که مایلند گامی در راه سعادت ملت ایران بردارند اما این رویه باعث نمیشود که در لحظات بسیار حساس و دقائق باریک عمر یک ملت از ابراز حقایق گفتنی احتراز نمایم یک نماینده مجلس مثل یک سرباز فدائی ملک و ملت باید همیشه بیدار و هشیار و آماده و گوش بزرگ حوادث باشد و در آن لحظه ای که مصلحت و وظیفه و مسئولیت باو حکم می کند برای ادای دین خود به ملت قیام و اقدام نماید امروز وظیفه نمایندگان می و وجدان ملت خواهی بن حکم کرده است که از این حق خود استفاده کنم زمامداری مجدد جناب آقای دکتر مصدق مصادف با یک سلسه حوادثی است که ممکن است سیر جریان تاریخ را تغییر دهد ناچار بار سنگین وظیفه را روی شانه های خود احساس کردم و بیان این حقایق صرفاً برای سبک کردن این بار سنگین است بنابراین استدعا دارم هر گاه قسمتی از عرایض بنده در نظر یکی یا جمعی از همکاران محترم درخور ایراد باشد اجازه فرمائید تا عرایض خود را خاتمه دهم بعد آماده استماع با سخ همکاران عزیز و گرامی و فداکار خود هستم

این نکته را اهم متذکر میشوم که

بهبوجه لجاجت و اصراری ندارم که عقیده و استنباط خود را حتماً بدیگران بقبولانم آقایان محترم .

هیچ فرد منصفی نیست که منکر بیداری و رشد ملت ایران باشد حوادث سالهای اخیر نشان داده است که عامل زمان موقعیت جغرافیایی حساس مملکت و تحولات جهانی که طرز کار و فکر و روحیات طبقات و توده های کثیر و مظلوم و محروم این ملت را با اندازه لااقل یک قرن جلو برده است آن حرکت و جنبش که روزی در میان اکثر ملل دنیا دیده شد و پایه های موجودیت فعلی آنها را استوار کرد یکی دوسال است که در ایران مشهود شده است

طبقاتی از جامعه ایرانی که در گذشته از مداخله در امور حقوق سیاسی و اجتماعی خود دوری می جستند و از شرکت در اجتماعات ابراز انزجار میکردند امروز در تعیین سرنوشت خود هر یک بنحوی شرکت می کنند البته هنوز نمی توان گفت که تمام طبقات ایران در این جنبش و حرکت شریکند لیکن این جنبش و تکان طبیعی چون شراره های آتش از گوشه و کنار زبانه می کشد و از هر سو جلو میرود و پیشم میخورد جناب آقای دکتر مصدق مرد و هوشیاری است که شامه او بسیار قوی است او تا امروز با این حرکت و جنبش طبیعی و غریزی همراهی کرده و جاورفته است

سیلی در این مملکت براه افتاده که بادستگاه حا که ناچار باید با آن عاقلانه همراهی کند و باشکست بخورد و ساقط شود ایشان با این حرکت تا امروز همراهی کرده و روی بال عقاب تیز بر احساسات نشسته و جلو رفته است

او یک حرکت ساده ضد استعمار خارجی را تا امروز رهبری کرده این جنبش حالا یک نهضت عظیم داخلی تبدیل شده است ناراضی توده مردم فقر ظلم فساد بقوت و عظمت و شکندگی این سیل مهیب افزوده است

جناب آقای دکتر مصدق از موقعیت ایران از رقابت های خارجی تا آنجائیکه میسر بود استفاده کرده و صرف نظر از موقعیت های داخلی نتیجه همراهی با خواسته های توده مردم است رای دیوان دادگستری بین المللی را میتوان یکی از اساسی ترین موقعیت های جناب آقای دکتر مصدق در رشته امور بین المللی دانست بهین جهت بنده برخورد فرض میدانم از موقع شناسی و فعالیت بی سابقه شخص دکتر مصدق در این مورد از طرف کسانی که بنمایندگی آنها بمجلس آمده ام تشکر کنم (صحیح است) بنده چون سوگند خورده ام که چیزی خلاف حق و واقع نگویم ایستادگی و استقامت دکتر مصدق را در این مورد فوق-

الهادیه گرانها و آنرا یک ودیعه الهی میدانم

همکاران عزیز و محترم :

شاید کسانی چنین تصور کنند که بعد از تحول اخیر اینچنان ناچار شده ام از سیاست آقای دکتر مصدق در کار نفت تجدید و رویه ایشان را ستایش کنم اما کسانی که بوجه بنده آشنائی دارند میدانند که من اهل تعلق و سالوس و ریانیسم و از ابراز حقایق بهر قیمتی تمام شود باکی ندارم .

سال گذشته هنگامی که در مجلس شانزدهم صداهای اعتراض بر علیه آقای دکتر مصدق بلند شده بود بنده پشت این تریبون عرایضی کردم و از آن روز تا کنون اینجا بنامه ام آن روز بنده اعلام کردم که عظمت مبارزه بی پایه ایست که باید تمام طبقات ملت ایران وحدت و اتفاق خود را تا سرحد موقعیت حفظ کند (در این مبارزه مرک و زندگی) احدی جز آقای دکتر مصدق نمیتواند نقش رهبری را بعهده بگیرد بنده آنروز اعلام کردم که مادرراه حق و حقیقت می جنگیم و تمام کسانی که در این راه شمشیر زده اند مانند تمام مجاهدین راه حق سرانجام پیروز شده اند

بنده یکسال پیش اعلام کردم که دنیا عاقبت به حقانیت مایی خواهد برد زیرا عامل زمان و مکان تا حد زیادی بفتح ماست .

خوب بخاطر دارم که همانروز جناب آقای دکتر مصدق بمن گفتند شما خدمت خود را تکمیل کردید اولین خدمت شماقیام در راه نجات آذربایجان و دومین خدمت شما رأیی بود که در کمیسیون نفت بفتح ملی شدن دادید و آخرین آن ابراز همین حقایق پشت تریبون مجلس بود. پس ملاحظه میفرمائید که حمایت بنده از نهضت ملی ایران بهیچوجه مربوط با امروز و حوادث اخیر نیست.

با این مقدمه اکنون که جناب آقای دکتر مصدق زمامدار شده اند روی سخن من متوجه ایشان است

آقای دکتر مصدق تجدید زمامداری شما یک جنبش همراه بود که جمعی آنرا (انقلاب سبک) نام گذاشته اند البته بعد از هر جنبش و نهضتی یک رشته حوادثی که ناشی از احساسات و تعصبات است بروز می کند که باید با کمال عقل و درایت و متانت و واقع بینی این تعصبات و احساسات را رهبری کرد والا نتیجه انقلاب بیک فاجعه عظیمی منتهی خواهد شد.

تذکر یک حقیقت را در اینجا لازم میدانم تمام روشنفکران و ملیون ایرانی که در طی سالهای اخیر دستخوش حداکثر ناراضی بودند و از فساد و تباهی و سیاه کاری رنج میبردند از توسل بیک عمل حادثه

که صورت انقلاب خونینی را بخود بگیرد احتراز میجسته اند یکی از عللی که موجب شده است طبقه فهمیده مملکت در عرض سالهای اخیر تمام اعمال نابجا و مظالم و جنایات حکومت هارا با مبارزه ملایم و در حدود امکانات جواب بدهد ترس از مداخله خارجی و سیاست هائی بود که قیام و انقلاب را بفتح خود منحرف می آخته اند اگر این حس ملیت دوستی و علاقه بواحدهای جغرافیایی مملکت وجود نداشت اگر روشنفکران ایرانی از وقوع این حادثه وحشت نداشتند بطور مسلم سالیانی پیش در ایران انقلاب شده بود.

موقعیت جغرافیایی وطن ما یکی از موانع بزرگ در سر راه انقلاب ملی بوده است زیرا سیاست های خارجی که در کمین استقلال ملتها نشسته اند هر جنبشی را در ایران رنگین خواهند ساخت در نتیجه آن نتره ای را که ملیون از انقلاب انتظار دارند .

یعنی: استقلال و آزادی باین ترتیب تأمین نخواهد شد

جناب آقای دکتر مصدق؛ دلایل و قرائنی در دست است که بعد از قیام اخیر دو سیاست خارجی که هر جنبش ملی را بر زبان خود میدانند برای اضمحلال نومیث و ملیت ما برای تجزیه وطن ما برای مناشی ساختن حاکمیت ما برای نابود ساختن مرکزیت مملکت قوای خود را به میدان فرستاده اند بنده اعلام میکنم که برای اضمحلال وحدت مملکت توطئه عظیم و خائنه ای برای حمله بمقام سلطنت و مناشی کردن قوای انتظامی مملکت چیده شده است البته در حوادث هفته گذشته بعضی از مأمورین خطا کار شناخته شده اند که دولت وعده معاکه ایشان را داده است اما این سیل تبلیغاتی که بسرای اضمحلال ملیت ما جاری شده از چند چشمه خارجی سرازیر میشود

در عرض هفته اخیر دو سیاست خانمان برانداز بیگانه بایک رویه خدعه آمیز وارد مر که شده اند ظاهراً تعجب آور است که لندن و ابادی مسکو در سرتاسر ایران متفقاً بایک لحن بشاه حمله میکنند. اما کسانی که از حوادث پشت پرده مطالعه نکرده اند خواهند کرد زیرا تضعیف شاه یعنی کوفتن حافظ وطن و وحدت ملی ایران. لندن و مسکو که هر دو از دست اندازی بمتابع ایران نا امید شده اند بشکل بسیار خطرناک و موحشی به یک سیاست انتقامی خطرناکی علیه ملیت ایران دست زده اند که فقط بیداری و هشیاری و متانت مردان وطن پرست ایرانی میتواند این نقشه را باطل و برهم بزند (مهندس حسینی - مردم خودشان بهم میزنند)

جناب آقای دکتر مصدق؛

مسئولیت شما بسیار سنگین است باید احساسات را کنترل کرد باید امنیت و آرامش را بر مردم بازگرداند اگر این تحریکات برای مناشی ساختن نیروی انتظامی مملکت به ثمر برسد فردا بروز حوادثی نظیر حادثه آذربایجان در مسازندران و گسیلان و خراسان امری است که باید با کمال تأسف با آن مواجه و روبرو گردید .

اگر کنترل امور از دست حکومت مرکزی خارج شد تاریخ به بدی درباره مافضات خواهد کرد و تمام آثار مبارزات ملی ما را تحریکات بیگانه در هم خواهد نوردید گزارشات بعضی مسئولین امور حاکی است که در عرض این روزهای اخیر عده ای از افراد ناراضی که امروزه در سلك حزب توده در آمده اند در تهران متمرکز شده اند اینها طرفدار آقای دکتر مصدق و نهضت ملی ایران نیستند بلکه اگر شرکت در تظاهرات میکنند آلت دست رهبران خائن و خود فروش خود هستند

اولین وظیفه دولت اینست که این صف را از مردم وطن پرست ایران جدا کند افراد ناراضی را به آب و خاک خود علاقمند سازد (شمس قنات آبادی - جدا هستند) بنده شنیده ام که در این اواخر بعضی از عناصر سر شناس حزب توده مصدر برخی امور حساس دولتی شده اند لیکن چون بنده بصحت تشخیص و حسن سیاست جناب آقای دکتر مصدق اعتقاد دارم نخواسته ام این شایعه را قبول کنم اگر این کارها از روی یک سیاستی و بنا به مصلحتی صورت بگیرد حرفی نیست ولیکن هر گاه گرفتاری و مشغله و انحراف افکار و عقاید موجب سرسوخ ایادی استعمار خارجی در دستگاه دولت شده تحمل این وضع برای ما امکان ناپذیر است (حاج سید جوادی - خوبست توضیح بدهید)

زیرا مشاات با ایادی سر شناس خارجی فرصت توطئه و تجربه بایشان خواهد داد و سیلی برآورد خواهد افتاد که سرانجام تمام رهبران ملیون نیز در آن غرق و سرنگون خواهند شد

آمال و آرزوهای ملی بیاد خواهد رفت و آن کسانی پیروز خواهند شد که در دسیسه و توطئه و تحریک افکار کار آزموده تر باشند .

در خانه اگر کس است یکجرف پس است در باره برنامه جناب آقای دکتر مصدق حرفی ندارم و از این پس مادر انتظار عمل که پیروز با اتفاق آراء بصوب رسید بنده هستم آقای دکتر مصدق باید بدانند که مسئولیت امروز ایشان برات پیش از دیروز است شاه و مجلس و ملت اختیار کلیه امور مملکت را بایشان سپردند تمام موانع از میان برداشته شده صدای مخالف از سینه کسی خارج نمیشود خدای نخواسته هر گاه فردا آرزوها و تمناهای ملت برآورده نشده هیچ قدری پذیرفته نیست . باید بلا فاصله بدرمان دردهای اجتماعی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جدید تمام بدبختیهای اجتماعی ماناشی از فقر و فقدان فرهنگ و معنویات است باید بلافاصله دست بیک انقلاب سفید اخلاقی و اجتماعی زد باید تروها تعدیل شود (نمایندگان احسنت) بنده نیز خود پیشقدم در این راه بوده هستم و بهر تصمیم سخت و شدیدی در حدود قانون و مصالح ملی تسلیم هستم

جناب آقای دکتر مصدق بدون تعارف بشما میگویم با این محیط مساعد با این حمایت عظیم افکار عمومی اگر کوتاهی کردید اگر ناتوانی بخرج دادید اگر خدای نا کرده عقب نشینی کردید باید بملت جواب بدهید . شامدر پیشگاه تاریخ مسئولیت دارید هر قدمی که شما بفتح توده فقیر و محروم بردارید هر تصمیمی که برای اصلاحات بردارند و توسیع اجتماعی اتخاذ کنید مورد حمایت است مورد تشویق است

ما در اجرای آن پیشقدم هستیم . با این شرایط بنده با کمال رغبت و امیدوی بیک آینده روشن و تابناک و یک تحول میمون و خدایسند پشتیبانی خود را نسبت بشخص جناب آقای دکتر مصدق اعلام و امیدوارم بیاری خداوند متعال ایران از این پس روی سعادت و نجات و رستگاری ببیند .

(احسنت - احسنت)

۳- تقدیم لایحه اختیارات آقای نخست وزیر و فقره لایحه مالی بوسیله آقای کاظمی نایب

نخست وزیر - جناب آقای کاظمی بفرمائید .

کاظمی (وزیر دارائی) - در جلسه گذشته آقایان نمایندگان محترم برنامه دولت فعلی را با اتفاق آراء تصویب فرمودند نظر دولت این است که برای اجرای فوری مواد این برنامه نهایت لزوم را دارد که اجازه آزمایش لوائح مربوط با این ۹ ماده برنامه برای مدت معدودی بهیئت دولت داده شود و لذا لایحه ای باقید دو فوریت اینک تقدیم میکنم و چون قرائت آن برای توضیح امر کافی است اگر اجازه بفرمائید متن آن را بعرض آقایان برسانم (نمایندگان - بفرمائید)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی چنانکه برهیچیک از آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی پوشیده نیست در سالهای اخیر قسمتی از امور مالی و اقتصاد کشور متکی بوائاد نفت جنوب بود که پس از ملی شدن صنعت نفت بواسطه تضییقات و کارشکنی هائی که برای فروش نفت ایجاد نموده اند بودجه کشور با مشکلاتی مواجه شده که برای رفع این مشکلات فقط اینطور بنظر میرسد که در بودجه دولت و امور جاری اقتصاد کشور باقطع نظر از درآمد نفت تعادل برقرار شده و اثرات کارشکنی ها و تضییقاتی که از ناحیه شرکت سابق و عوامل آن بعمل میآید مرتفع گردد با اینکه دولت اینجانب

سعی دارد که تمام اقدامات خود را مبتنی بر قوانین مصوب بشاید مهتذرع مشکلاتی که برای ملت ایران ایجاد شده ایجاد میکند که نسبت باصلاحات مورد نظر سرعت ولی البته با مطالعه و دقت تصمیمات لازم اتخاذ شده و بموقع اجرا گذاشته شود چه اگر بنا باشد در این موقع حساس برای هر یک از اصلاحات لازم و فوری لوایحی تهیه و پس از طی تشریفات پارلمانی بموقع اجرا در آید فرصت از دست میرود و هیچ اصلاحی بموقع ضروری خود انجام نخواهد گرفت زیرا اصلاح امور مالی و اقتصادی باصلاحات دیگری در امور اجتماعی و سازمانی و اداری و استخدامی و قضائی ملازمه دارد و بسیاری از مسائل اقتصادی است که باید بغوریت در آن تصمیم گرفته شود و الا ممکن است بر اثر طول زمان مورد سوء استفاده قرار گرفته و یا نتیجه مطلوب از آن گرفته نشود .

از اینرو با استظهار بعلاقه ای که آقایان نمایندگان محترم بغوریت اصلاحات دارند ماده واحده زیر را که ضامن اجرای مواد برنامه است پیشنهاد و تصویب آنرا با قید دو فوریت استدعا میکند :

ماده واحده - با آقای دکتر محمد مصدق نخست وزیر اختیار داده میشود که از تاریخ تصویب این قانون تا مدت شش ماه لوایحی که برای اجرای مواد نه گانه برنامه دولت ضروری است و در جلسه هفتم مرداد ماه ۱۳۳۱ مجلس شورای ملی بشرح ذیل: (آقایان اجازه بفرمائید که مواد را بنده بخوانم چون قبلاً تصویب شده و اطلاع دارند) تهیه نموده و پس از آزمایش آنها را تقدیم مجلسین نمایند و تا موقعی که تکلیف آنها در مجلسین معین نشده لازم الاجرا می باشند .

(نمایندگان گان - بسیار خوب) ضمناً دو لایحه مالی دیگری است که تقدیم میکنم یکی راجع بشش فقره یکدوازدهمی است که در غیاب مجلس یعنی در فترت بین مجلس شانزدهم و مجلس هفدهم دولت اضطراراً تصویب نموده حالا مجوز قانونی آنرا هم از مجلس استدعا میکنم یکی هم چند فقره مخارج لازم فوری بوده که در فاصله بین دوره شانزدهم دوره هفدهم دولت اضطراراً با تصویب نامه بموقع اجرا گذاشته است و حالا مجوز قانونی آنرا از مجلس استدعا مینماید

۴- طرح و تصویب دو فوریت لایحه اختیارات آقای دکتر مصدق نخست وزیر

نایب رئیس - این دو لایحه بکمیسیون میرود فوریت اول لایحه اختیارات مطرح است - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده موافقم

نایب رئیس - آقای مشار مخالفند بفرمائید

يك ديكتاتورى تلخى مى بينم چون اختياري مى گيرند و ملت ايران هم براى ۲۰ سال ديگر زير چكمه و قلدرى مياقتد سابقه عمل هم نشان داده است بنا بر اين من اين را مصلحت مملكت نميدانم مصلحت شغبت دكتر مصدق هم نميدانم چرا در يك قسمت هاى مثلا قانون انتخابات چند حوزه اى كه مانده است و بايد انتخاباتى بشود ايشان افكارى دارند براى اصلاح وضع انتخابات و اساساً اين قانون موجودى كه داريم و جريانكده بحال داشته نتيجه خوب نخواهد داد در باره انتخابات اختيار بايشان بدهيم كه قانون انتخابات را مطابق ذوق و سليقه خودشان تهيه كنند و پنجاه شصت نفرى كه انتخاب نشده اند با اين قانونى كه ايشان اصلاح ميكند آزمونش بكنند كه ببيند ميشود درست عمل كرد بهتر ميشود بدتر ميشود مساوى ميشود چه ميشود.

خلخالى - اتفاقاً اشكال اين بيشتر است اگر آنها آمدند اينجا و مجلس تصويب نكرد خطرش بيشتر است
نايب رئيس - بيت الانبين صحبت نفرمائيد

حائرى زاده - مثلاً در باره اختيارات قضائى اين مسئله سابقه داشت تا دوره ۱۵ كه بافتضاح كشد اين كارها هميشه وزير عدليه ميامد از مجلس اختيار ميگرفت كه لوايح در كميسيون دادگستري مطرح شود بعد از اينكه شور اول گذشت و نظر كميسيون طبع و توزيع شد و آقايمان نمايندگان نظرياتى كه داشتند بكميسيون دادند كميسيون در شور ثانياً هر تصميمى گرفتند موقتاً براى آزمونش عمل بشود يك وقتى مرحوم مشيرالدوله و مرحوم مدرس هم در كميسيون بودند و قوانين خوبى هم بيرون ميامد ولى محيط ما محيط فساد شد در دوره ۱۵ بود يك قوانين تلگرافى كيف و متمم از مجلس آن دوره با اختيارياتى كه به كميسيون دادگستري داده بودند گذراندند خود وزير عدليه كه با من دوست بود خودش هم ميگفتم كه اين كار غلط است كه شما ميكنيد تصديق كرد ولى فشارهاى خارج

بود مجبور بود كه كارهاى خارج را از تصويب كميسيون دادگستري بگذرانند و حالا ما اگر اختيارياتى بدهيم بوزير دادگستري فملى يا بديكتر مصدق نميدانم آن قوانين كيف كه دستگاه قضائى ما را محدود کرده است فشارات را بدست شمشير داده است چه ميشود در صورتى كه قاضى غير از سپاهى است قاضى بايد مجرى باشد سرباز، افسر بايد مجرى اواس قانون و قاضى باشد تمام دستگاه قضائى را همي بقراش كردند هي اختيارات دارند دستگاه كميسيونى و اين مسئله ما را بخطر انداخته من معتقدم راجع باين قسمت چون اعتماد هست بديكتر مصدق اختيار بدهيم كه لوايح آنها را در نظر بگيرد، قضائى، استخداى، قسمت انتخابات اينها را من موافقم ولى قسمت امور مالى با رويه اى كه من مى بينم با وضعيتى كه مملكت ما دارد من موافق نيستم و بنده يك سؤال رسمى كه ميخواستم از جناب آقاى وزير دارائى بكنم راجع بيانك مى غير رسمى كردم من اختيارات را مصلحت دكتر و خودمان و مملكت نميدانم يك فوريتش را آقايمان راى داديد رجوع ميشود بكميسيون خود جناب دكتر مصدق هم تشريف بياورند وزير دارائى هم بيايد اصلاحاتى بشود در اين كار اين عقیده بنده است .

نايب رئيس - آقاى نبوى (گفته شد تشريف ندارند)
نايب رئيس - آقاى دكتر كيان موافقت بفرمائيد
دكتر كيان - آقايمان ميدانند كه موافقت بنده با اعطاي اختيارات لازم براى انجام اصلاحات كشور مربوط باين دولت فملى آقاى دكتر مصدق نيست در دولت قبلى هم اين نظر را داشتم و در جلسه خصوصى هم مفصلاً در اطرافش بحث كردم اما در اين مورد راجع بفوريت لايحه كه مطرح است بنده فقط يك دليل دارم براى فوريت دوم كه لازم است و ضرورى است باين معنى اين لايحه باين كيفيتى كه تقديم شده است اگر بنا بشود بكميسيون فرستاده

شود بايستي تقريباً بتمام كميسيونها فرستاده شود به ۲۰ كميسيون فرستاده شود چون اين لايحه از لوايح عادى نيست كه برود در يك كميسيون معنى و آن كميسيون اظهار نظر بكنند و بايد در مجلس تصويب بشود پس بنا بر اين يك چنين لوايحى مقتضيات ذاتيش اين است كه از طرف مجلس با قيد دوفوريت بايد يا تصويب يا رد بشود و چون فعلاً كه وارد اصل لايحه نميشويم و براى رسيدگى با آن وقت مفصلى خواهيم داشت و هريك از آقايمان نمايندگان وقت اين را دارند كه مطالعه بفرمائيد و هر نظر اصلاحى هم كه در باره اين لايحه دارند ابراز بفرمائيد و در اصل لايحه در رد يا قبول لايحه يا تفحيح و تصحيحش بحث بشود بنا بر اين بنظر بنده اين لايحه بعلت لزوم ارجاع بتمام كميسيونهاى مجلس جز با دوفوريت راه ديگرى براى تصويبش نيست
نايب رئيس - راي ميگيريم فوريت دوم آقايمانى كه با فوريت دوم موافقت قيام بفرمائيد (اكثر برخاستند) تصويب شد. طبع و توزيع ميشود در جلسه آينده مطرح خواهد شد.

(۵) - تقديم لايحه يكماه تمديد حكومت نظامى طهران بوسيله آقاى نايب نخست وزير)

نايب رئيس - جناب آقاى كاظمى فرمايشي داريد بفرمائيد
وزير دارائى و نايب نخست وزير (آقاى كاظمى) - بنده از طرف جناب آقاى نخست وزير و وزير دفاع ملى يك لايحه اى تقديم ميكنم براى تمديد حكومت نظامى در تهران براى مدت يكماه ديگر
نايب رئيس - طبع و توزيع ميشود و بعد مطرح ميشود

(۶) - طرح و تصويب گزارش كميسيون بودجه راجع به يك دوازدهم بودجه كل كشور بابت تير ماه ۱۳۳۱)
نايب رئيس - گزارش كميسيون بودجه راجع ب يك دوازدهم مطرح است .

گزارش كميسيون قرائت ميشود (بشرح ذيل قرائت شد)
گزارش از كميسيون بودجه بمجلس شوراى ملي كميسيون بودجه پس از انتخاب هيئت رئيسه خود با حضور جناب آقاى كاظمى وزير دارائى لايحه شماره ۳۰۸۶۳ دولت راجع باجازه پرداخت يك دوازدهم بودجه كل كشور را براى مخارج تير ماه ۱۳۳۱ مطرح نمود پس از توضيحاتى كه آقاى وزير دارائى دادند ماده واحده پيشنهاده عيناً تصويب و اينك گزارش آنرا تقديم مجلس شوراى ملي مينمايد

مخبر كميسيون بودجه دكتر ملكى ماده واحده - بوزارت دارائى اجازه داده ميشود حقوق و كمك و مزاياى كارمندان و خدمتگداران و مصارف مستمر و غير مستمر وزارتخانه ها و ادارات و بنگاههاى دولتى و ساير مصارف كشور را از بات تير ماه ۱۳۳۱ بر طبق قانون يك دوازدهم فروردين ماه ۱۳۳۰ از محل درآمد عمومى سال جارى كشور پرداخت نمايد

نايب رئيس - مخالفى ندارد (گفته شد خير) براى اظهار نظر بمجلس سنا فرستاده ميشود
(۷) - تهيه موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه)

مكى - بنده يك تذكره دارم
نايب رئيس - بفرمائيد
مكى - ميخواستم از مقام رياست استدعا كنم كه در دستور جلسه آينده انتخاب هيئت مختلط كميسيون نفت رامعين كنند (خسرو شقائي - همين امروز بگذرانيد) كه با آمادگى مجلس تكليف اين كميسيون هم معين بشود چون مسلم نيست در اين جلسه يا جلسه آينده است خواهش ميكنم جلسه آينده انتخاب هيئت مختلط نفت را معين بفرمائيد

نايب رئيس - جلسه آينده روز يكشنبه دستور هم در درجه اول انتخاب ه نفر هيئت مختلط نفت خواهد بود و بعد ساير مطالب.
(۵۵) دقيقه بعد از ظهر مجلس ختم شد)
نايب رئيس مجلس شوراى ملي
محمد ذوالفقارى